

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Vztah Čechů k národnostním skupinám žijícím v ČR – březen 2014

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v14-03</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>3. – 10. 3. 2014</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (Oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1061</i>
Počet tazatelů:	<i>260</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.11</i>
Zveřejněno dne:	<i>9. dubna 2014</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V březnu 2014 byl v rámci pravidelných šetření Naše společnost zkoumán vztah veřejnosti k národnostním skupinám žijícím v České republice. Do šetření bylo zahrnuto celkem 17 národností žijících v naší zemi včetně Čechů, kteří v tomto případě slouží jako skupina ke srovnání s ostatními. Respondenti své sympatie či antipatie vyjadřovali pomocí pětibodové škály, na které bod 1 znamenal „velmi sympatičtí“, 2 „spíše sympatičtí“, 3 „ani sympatičtí, ani nesympatičtí“, 4 „spíše nesympatičtí“ a 5 „velmi nesympatičtí“.

Největší sympatie projevují občané zcela pochopitelně k Čechům (89 % zvolilo možnost „velmi sympatičtí“ nebo „spíše sympatičtí“ a jen 1 % „spíše nesympatičtí“) a k Slovákům (86 % sympatičtí / 3 % nesympatičtí). S jistým odstupem následují Poláci, kterým projevuje sympatie nadpoloviční většina (54 %) veřejnosti proti o málo více než desetina (11 %) vyjadřující nesympatie, dále jsou to Řekové (43 % / 11 %), Židé (38 % / 12 %), Maďaři (32 % / 16 %), Němci (38 % / 24 %) a Bulhaři (28 % / 18 %). V případě Srbů (20 % / 25 %), Vietnamců (26 % / 30 %), Rusů (19 % / 39 %) a Číňanů

(16 % / 34 %) již antipatie převládají nad sympatiemi, i když největší podíl tvoří neutrální hodnocení „ani sympatičtí, ani nesympatičtí“. U Ukrajinců (18 % / 42 %), Rumunů (10 % / 48 %), Albánců (7 % / 51 %) a Arabů (7 % / 60 %) již deklarované antipatie tvoří relativně největší část odpovědí. Výrazně nejhorší vztah občané deklarují vůči Romům, jimž nesympatie vyjádřily čtyři pětiny (79 %) dotázaných, přičemž téměř polovina (47 %) zvolila odpověď „velmi nesympatičtí“, zatímco sympatie Romům vyjádřila jen 4 % dotázaných.

Tabulka 1: Vztah k národnostním skupinám žijícím v ČR (%)¹

	1	2	3	4	5	průměr
Češi	55	34	10	1	0	1,58
Slováci	45	41	11	2	1	1,72
Poláci	17	37	33	9	2	2,40
Řekové	9	34	39	9	2	2,58
Židé	8	30	42	8	4	2,67
Maďaři	6	26	45	12	4	2,80
Němci	8	30	36	18	6	2,83
Bulhaři	4	24	47	14	4	2,88
Srbové	3	17	45	19	6	3,07
Vietnamci	4	22	43	20	10	3,09
Rusové	4	15	40	28	11	3,27
Číňané	2	14	44	24	10	3,28
Ukrajinci	3	15	38	30	12	3,36
Rumuni	1	9	36	32	16	3,56
Albánci	1	6	32	34	17	3,65
Arabové	1	6	27	37	23	3,79
Romové	1	3	16	32	47	4,21

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“. Respondenti své sympatie či antipatie vyjadřovali pomocí pětibodové škály, na které bod 1 znamenal „velmi sympatičtí“, 2 „spíše sympatičtí“, 3 „ani sympatičtí, ani nesympatičtí“, 4 „spíše nesympatičtí“ a 5 „velmi nesympatičtí“. V tabulce jsou národnosti srovnány podle pořadí tak, jak se umístily v průměru podle oblíbenosti.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 10. 3. 2014, 1061 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Podrobnější analýza ukázala, že muži v poněkud vyšší míře než ženy vyjadřují antipatie vůči Židům a Arabům. Z hlediska věku mladí ve věku 15 až 19 let deklarují častěji sympatie ve vztahu k Němcům. Podle vzdělání mezi absolventy vysokých škol je méně těch, kterým jsou nesympatičtí Němci nebo Vietnamci, a naopak více těch, kteří za sympatické označují Číňany a Araby. Lidé se základním vzděláním pak vyjadřují méně často sympatie ve vztahu k Židům. Podle regionu mezi Pražany je méně těch, kdo pociťují sympatie k Slováckům a naopak antipatie k Maďarům. Středočeši jsou častěji negativně naladěni ve vztahu k Němcům. Naopak vyšší sympatie k Slováckům, Polákům, Řekům a Bulharům dávají najevo občané z Moravskoslezského kraje, kteří se naopak častěji negativně vymezují k Albáncům. Z hlediska země na Moravě respondenti lépe

¹ Znění otázky: „Jak byste pomocí této škály označil svůj vztah ke skupinám obyvatelstva žijícím na území České republiky? a) Slováci, b) Poláci, c) Rusové, d) Němci, e) Romové, f) Ukrajinci, g) Maďaři, h) Češi, i) Bulhaři, j) Vietnamci, k) Rumuni, l) Řekové, m) Židé, n) Srbové, o) Albánci, p) Číňané, q) Arabové.“

Možnosti odpovědí:

1 = velmi sympatičtí

2 = spíše sympatičtí

3 = ani sympatičtí, ani nesympatičtí

4 = spíše nesympatičtí

5 = velmi nesympatičtí

vnímají Slováky. Podle velikosti sídla lidé z obcí do osmi set obyvatel častěji za sympatické označovali Maďary, Rusy a Ukrajince a méně často deklarovali antipatie vůči Srbům. Maďary a Rumuny kromě toho příznivěji vnímají i občané z obcí a měst od dvou do pěti tisíc obyvatel, hůře naopak lidé z obcí od osmi set do dvou tisíc obyvatel a v případě Maďarů i obyvatelé měst s populací od pěti do patnácti tisíc. Ti, kdo žijí v obcích od osmi set do dvou tisíc obyvatel, také relativně řidčeji za sympatické označují Albánci a častěji za nesympatické považují Čiňany. Z hlediska deklarované životní úrovně své domácnosti lidé, kteří ji hodnotí jako špatnou, mají poněkud větší odstup ve vztahu k Němcům, Bulharům, Řekům a Arabům. Naopak dotázaní s dobrou životní úrovní pociťují ve větší míře sympatie k Němcům. Z hlediska politické orientace respondenti, kteří se hlásí k levici, pociťují ve vyšší míře sympatie vůči Slováckům a Rusům, pravicově orientovaní pak mají relativně více sympatií ve vztahu k Židům.

Tabulka 2: Vztah k národnostním skupinám žijícím v ČR – vývoj v čase (%)

	III/2013	III/2014
Češi	1,69	1,58
Slováci	1,79	1,72
Poláci	2,47	2,40
Řekové	2,72	2,58
Židé	2,80	2,67
Maďaři	2,96	2,80
Němci	2,87	2,83
Bulhaři	2,98	2,88
Srbové	3,16	3,07
Vietnamci	3,26	3,09
Rusové	3,11	3,27
Čiňané	3,35	3,28
Ukrajinci	3,57	3,36
Rumuni	3,60	3,56
Albánci	3,66	3,65
Arabové	-	3,79
Romové	4,24	4,21

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazuje tabulka 2, v porovnání s podobným šetřením z března 2013 došlo k pozitivnímu posunu v podobě snížení průměrného hodnocení alespoň o jednu desetinu bodu v případě Ukrajinců (-0,21), Vietnamců (-0,17), Maďarů (-0,16), Řeků (-0,14), Židů (-0,13), Čechů (-0,11) a Bulharů (-0,1). Naopak zhoršení bylo zaznamenáno v jediném případě, a to u Rusů, kde průměr hodnocení vzrostl o 0,16 bodu.